

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Yhdymme Finanssiala ry:n lausunnossaan esittämiin huomioihin ja toteamme lisäksi seuraavaa. Yksityiset vahinkovakuutusyhtiöt kilpailevat yhteisillä sisämarkkinoilla ja julkisuusperiaatteen laaja toteutuminen voi johtaa ristiriitaan kilpailuoikeudellisen sääntelyn kanssa. On huomattava, ettei muissa EU-maissa yksityisten vakuutusyhtiöiden toimintaa katsota millään tavoin viranomaistoimintaan rinnastuvaksi toiminnaksi.

Nykyinen soveltamisalan määritelmä, joka on rajattu julkisen vallan käyttämiseen, on selkeärajaisempi verrattuna ehdotettuun malliin, jossa soveltamisala määräytyisi julkisen hallintotehtävän käsitteen kautta. Ratkaisua, jossa julkisuuslain soveltamisalan rajat määräytyvät vasta muutoksenhakuprosessissa, ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Ratkaisu vähentää oikeusvarmuutta ja on tätä kautta vastoin myös vakuutettujen etuja.

Hyvän hallinnon vaatimukset kuten kielilakia, neuvontaa ja muutoksenhakua koskevat määräykset, on mahdollista varmistaa vakuutustoiminnassa myös sisällyttämällä säännökset erityislakeihin.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Julkisuuslain nykyinen soveltamisala, joka määräytyy julkisen vallan käytön perusteella, on selkeä ja riittävä vakuutusyhtiöiden osalta. Tehtävät, joissa vakuutusyhtiön on katsottu käyttävän julkista valtaa, ovat tällä hetkellä selkeästi erotettavissa vakuutusyhtiön muusta toiminnasta. Mietinnössä todetaan, että soveltamisalan laajentamisen konkreettisten vaikutusten arviointia yksityisiin

toimijoihin vaikeuttaa jossain määrin julkisen hallintotehtävän käsitteeseen liittyvä tulkinnanvaraisuus ja edelleen tulkinnanvaraisuuden liittyvän erityisesti tehtäviin, joissa ei käytetä julkista valtaa.

Jos julkisuuslain soveltamisalaa laajennetaan julkisen hallintotehtävän hoitajien kohdalla koko julkiseen hallintotehtävään, muutosta ei tule ulottaa vahinkovakuutusyhtiöihin. Soveltamisalan laajentaminen aiheuttaisi vakuutuslalla merkittävää hallinnollista taakkaa ja lisäkustannuksia. Vahinkovakuutusyhtiöissä hoidetaan tyypillisesti lakisääteisiä ja vapaaehtoisia vakuutuksia, kuten esimerkiksi lakisääteistä liikennevakuuttamista ja vapaaehtoista ajoneuvovakuutusta. Soveltamisalan laajentaminen johtaisi käytännössä hankaliin rajanvetoihin sen suhteen, mikä toiminnasta on julkista julkisuuslain nojalla ja mikä ei. Muutos johtaisi tulkinnallisen epäselvyyden lisääntymiseen, mikä on ristiriidassa ehdotuksen tavoitteen kanssa.

Mietinnön mukaan lakisääteisissä vakuutuksissa julkisen hallintotehtävän pääsisältö liittyy vakuutuskorvauksia ja vakuuttamista koskevaan päätöksentekoon. Soveltamisalan uusi määrittely mahdollistaa kuitenkin myös nykyistä laajemman tulkinnan, jolloin soveltamisalan tarkat rajat määräytyisivät vasta muutoksenhakuprosessin kautta.

Soveltamisalan laajentamista koskevissa perusteluissa perusteluksi laajentamiselle on esitetty tarve yhtenäistää hallinnon yleislakeja. Äskettäin säädetyn tiedonhallintalain sääntöjen soveltaminen yksityisiin toimijoihin on kuitenkin määritelty julkisen vallan käytön mukaan. Koska julkista hallintotehtävää hoitavat erityyppiset toimijat, soveltamisalojen eroavaisuus on perusteltu.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Lain soveltaminen muihin kuin viranomaisiin

5 § 1 momentissa tulisi määritellä soveltamisala ehdotettua selkeämmin ja laajuudeltaan nykyisen julkisuuslain mukaisena vahinkovakuutustoimijoiden osalta. Voimassa olevan julkisuuslain soveltamisala, jonka mukaan julkista hallintotehtävää hoitaviin sovelletaan julkisuuslakia ”niiden käyttäessä julkista valtaa” on osoittautunut vakuutuslalla selkeäksi ja riittäväksi. Vahinkovakuutusyhtiöiden osalta julkisuuslakiin tulisi kirjata nykyinen julkisen vallan käyttöön sidottu soveltamisala.

2 luku

-

3 luku

-

4 luku

-

5 luku

-

6 luku

-

7 luku

-

8 luku

43 § Voimaantulo

Voimaantuloaika on liian lyhyt julkisen hallintotehtävän hoitajilla.

Lain 5 § 1 momentin 1 kohdalle esitetty vuoden voimaantuloaika on liian lyhyt ottaen huomioon muun muassa se, että julkisuuslain muutos edellyttää vakuutusalan erityislakien muuttamista.

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

Ehdotettu julkisuuslain soveltamisalan laajennus on vastoin hallitusohjelman yleiskirjauksia, joiden mukaan hallitus sitoutuu siihen, ettei yritysten hallinnollinen taakka kasva.

Vahinkovakuutusyhtiöiden osalta kysymys on myös EU-sääntelyn yli menevästä kansallisesta lisäsääntelystä, jota hallitusohjelman mukaan pitäisi ennemmin purkaa kuin lisätä.

Alapuranen Leena
Pohjola Vakuutus Oy